

VELKOMMEN TIL SPORENE PÅ BÅGØ

Gul rute er ca. 5 km. Blå rute er ca. 3,5 km, og går til Vester-mose. Rød rute er ca. 4 km, og går til Nymose. Medbragt mad kan spises i "Hestestalden". God tur.

GUL RUTE

1 BÅGØ BY

Midt på øen ligger den hyggelige og velholdte Bågø by, som kan spores helt tilbage til 1200-tallet. Den oprindelige »byplan« er bevaret med store gårde på begge sider af den brede bygade. Der er ikke foretaget nogen egentlig jordudskiftning, men fem af gårdene er flyttet ud som følge af brand eller pladsmangel. I tidens løb har der kilet sig forskellige servicefunktioner ind blandt gårdene: købmand, mejeri og smedie, som i dag er væk, men bygningerne kan stedfæstes. Naturskolen i den sydvestlige del af byen var indtil 1986 både skole og lærerbolig, men ophørte som folkeskole, da der kun var én elev tilbage. I dag bruges Naturskolen som station og bosted for tilreisende skoler og naturorganisationer. Desuden fungerer den som øens forsamlingshus.

2 KIRKEN

Bågø kirke er opført i 1861 og placeret her så Wedellsborg-greven, der havde ydet et stort økonomisk bidrag, kunne have frit udsyn til den.

Inventar og udsmykning er enkel, men et par ting skiller sig ud, bl.a. de rigt ornamenterede lysekroner samt kirkeskibet »Fredericus Quartus«, der blev skænket kirken af en københavner, som afbigt for den bågøpige, han havde »bortført« fra øen.

3 Noret

Fra det nyopførte fugletårn er der overblik over området, som er et lavvandet brakvandsområde med forbindelse til Lillebælt. Det lave vand med den bløde bund indeholder store mængder af smådyr. Det er et rigt spisekammer for mange vade-, måge- og andefugle. Dertil bruger grågæs også Noret som tilholdssted. Den grågrønne plante, der dominerer området omkring Noret, kaldes starndmalurt.

4 SØGÅRD

Den 15. november 1872 havde man den værste stormflod, man kan mindes i det fynske øhav. Bågøs lave områder blev oversvømmet og øen delt i 3. Ved Søgård, der var flyttet ud

fra byen i 1870, stod vandet op til stuehusets vinduer - se højt vandmærket på stene ved indkørslen til gården- og i stalden druknede 4 køer. For at forhindre lignende katastrofer byggede den daværende ejer det imponerende stendige ud mod vejen.

Gul rute kan forlænges ved at lægge turen omkring punkt 9.

5 ØSTERGÅRD

Østergård ligger midt i den fedeste landbrugsjord på østsiden af Noret. Den blev bygget i 1883 på den højtliggende banke, hvor folk fra byen havde søgt tilflugt under stormfloden i 1872. Fra Østergård er der en fin udsigt op gennem Lillebælt mod nordvest, til Wedellsborg-hoved mod nord og Husby kirke med løgformet kuppel mod nordøst.

6 »NATURHAVN«

På dette sted går havstrømmen tæt på kysten, og derfor er vandet så dybt, at Bågø-færgen kan sejle tæt ind til kysten. Stedet har i isvintre været anvendt, når det ikke var muligt at komme ind til havnen i syd.

7 STENALDERSPOR

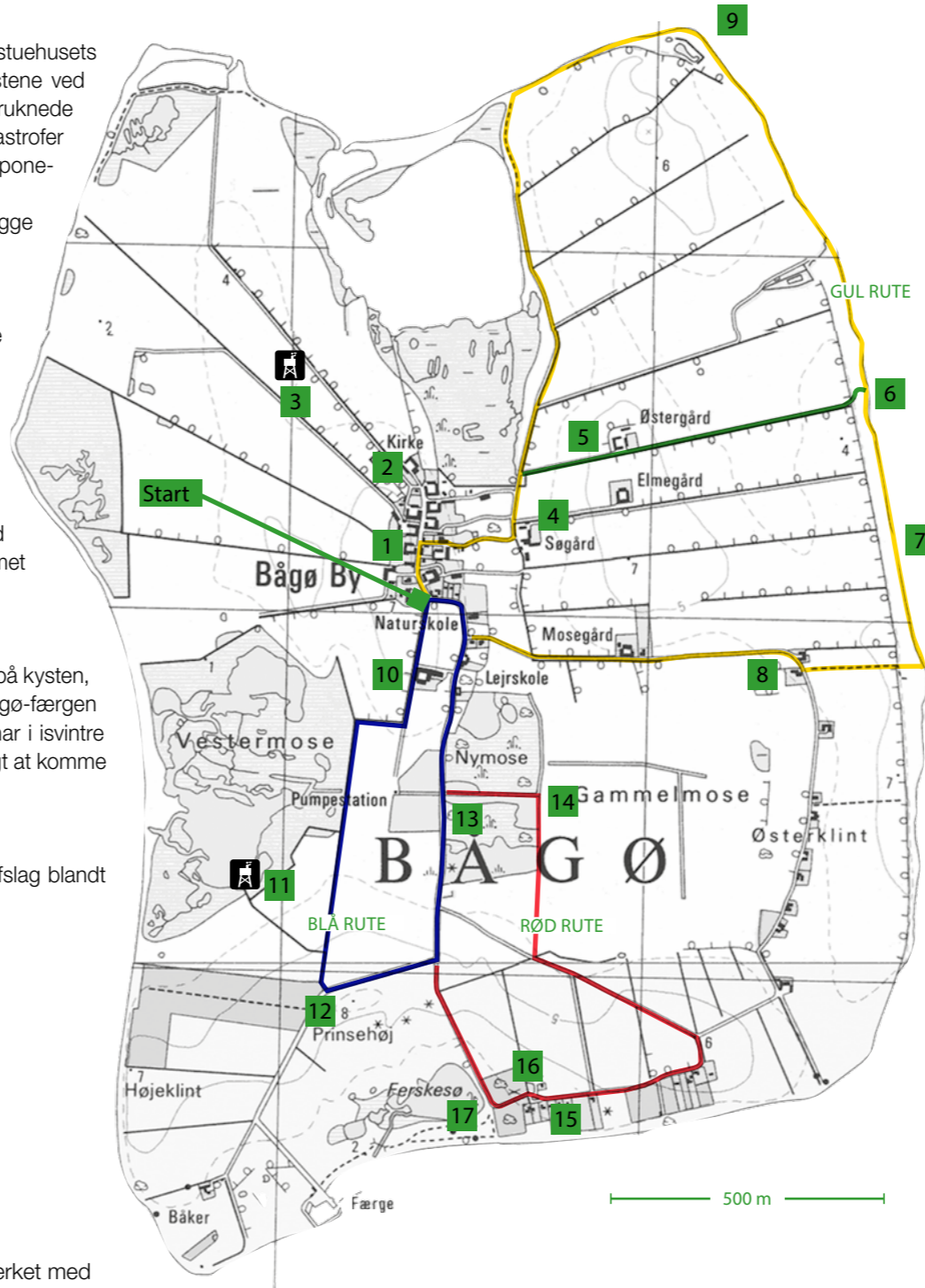
Man kan være heldig at finde flinteafslag blandt

Se efter den gule folderkasse – her starter sporet

Ruten er på sporet afmærket med gule, blå og røde trekanter på pæle

stenene i strandvoldene. Mange af øhavets stenalderbopladser ligger i dag på havbunden. Her langs kysten tyder de mange flinteafslag på, at stenalderfolk har boet ud for Bågøs nuværende østkyst.

8 HUSMANDSSTEDERNE

Her på Klintendevejen er husmandsstederne udbygget eller udflyttet fra byen omkring århundredeskiftet. I dag er der kun få husmandssteder, der drives som landbrug - de fleste anvendes som fritidsboliger.

9 BØSTENDE

Her ved Bågøs nordøstligste hjørne har havstrømmen dannet krummodder ud fra kysten af aflejret sten og sand. Da det er et ret ubefærdet strøg, holder en del vandfugle som knopsvaner, edderfugle og skalleslugere til på denne del af kysten.

BLÅ RUTE

10 BRANDEN I 1880

I 1880 brændte fire gårde i byen. Den gård, som oprindeligt lå, hvor der i dag er Naturskole, blev flyttet ud til dette sted. Inden udflytningen lå stuehuset så tæt ved nabogården, at man kunne række æbleskiver ud ad køkkenvinduet til tærskfolk i naboens lade.

11 VESTERMOSE

Øens største vådområde er Vestermose. Mange fugle finder yngle- og rasteplasser i mosen, der er en del af et EU-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde »Lillebælt«. I forsommeren er der konstant bevægelse og larm over hættmågekolonien, mens fiskehejren letter fra mosen med tunge vingeslag, og edderfugle og trolldænder ses på det åbne vandspejl. Forår og efterår er mosen rasteplass for hjejler, ryler og andre vadefugle, og om vinteren søger især mange andefugle læ i mosen. Fuglene kan betragtes fra det nyopførte fugletårn.

12 PRINSEHØJ

Bågøs højeste punkt er Prinsehøj på 8,3 m. Højen ligger på marken mellem vejen og smågrupper af graner. Trods den ringe højde er der god udsigt til Torø mod sydøst, Årø mod sydvest, og mod nordvest anes Skamlingsbanken henover den skovklædte Brandso. Navnet Prinsehøj kommer af, at Chr. X som kronprins ofte var på jagt netop her.

RØD RUTE

13 NYMOSE

Nymose har været en del af et sammenhængende mose-
drag, der stod i forbindelse med den eksisterende Vester-
mose. Nymose var rørskovsområde, hvor hver gård på Bågø
havde og har sin part. Rørene blev brugt til stråtage. I 1960
blev mosen afvandet, så jorden kunne anvendes til land-
brugsjord, men store dele af den viste sig ubrugelige til dette
formål. Går man gennem mosen i dag, ser man rodstykker
og dele af gamle egestammer stikke op gennem bundve-
getationen. Det er moseeg, som er dukket op af mosen ved
grundvandssænkningen. Mosen er nu sprunget i skov, hvor
birk, pil og rødell dominerer. Her kan nattergale og løvsangere
høres i forsommeren. Ude på mosebunden ses kløvspor fra
rådyrene, der har deres tilholdssted her.

14 TØRVEGRAVE

Mod øst ses store flade landbrugsområder med enkelte træ-
omkransede vandhuller. Det er gamle tørvegrave, og land-
brugsjorden her er den tørslagne Gammelmose. Her blev sidst
gravet tørv under Anden Verdenskrig.

15 FISKERHUSENE

De fem grundmurede huse på stribe er Fiskerhusene. Her
boede fiskerne med stejleplads på strandengen og opha-
lingsplads til bådene på strandbredden.

16 LANGDYSSER

På stedet her ses en langdysse fra bondestenalder dvs.
4000-3000 år, f.kr. Dyssen er øens bedst bevarede oldtids-
minde.

17 FERSKESØ

Ferskesø består ikke af ferskvand, som navnet antyder, men
af brakvand. Saltvand fra Lillebælt presses ind ved efterårs-
og vinterhøjvande. Plantevæksten vokser i bæltet omkring
søen med de mest salttålende som kveller og strandgåsefod
nærmest vandspejlet. På og ved søen holder blishøns, gra-
vænder og rødben til.

LANDMANDENS AFGRØDER

Hvede
Hvede er verdens vigtig-
ste kornart, og en af de
mest dyrkede i Danmark.
Den umodne hvedemark
kendes på sin blågrønne
farve. Akset i toppen har
ingen stak, »hår«. Hveden
bruges til dyrefoder og mel.

Rug
I Danmark dyrkes rug
kun i mindre omfang og
ofte på de sandede jorde.
Rug har en grågrøn farve
til den modnes. Stakkene
- eller »hårene« på akset i
toppen af planten er korte.
Rug anvendes til foder og rug-
brød.

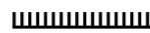

Raps
Rapsen er let at kende
på sin gule farve, når
den blomstrer. Rapsen
kan blive over 2 meter
høj. Af rapsens små
sorte frø udvindes olie,
der bruges til madolie,
farve og lak. Olien kan
også bruges til brændstof til
biler og traktorer.

Byg
Vårbyg og vinterbyg er
den mest dyrkede kornart
i Danmark. Byg anvendes
især til dyrefoder og
ølfermstilling. Den kendes
let på de lange stak - de
lange »hår«, der sidder på
akset i toppen af bygplanten.

Havre
Før i tiden blev der
dyrket meget havre
som foder til hes-
tene. Umoden hav-
re kendes på sin
mørkegrønne farve
og aksene, der
sidder som små
bjælder i toppen af planten.
Havre bruges til foder, havre-
gryn, müsli o.lign..

Sukkerroer
Den lave plante
kendes let på
sine store grøn-
ne blade. Roen
sås i rækker i
april-maj og høstes i oktober-
november. Sukkerroerne laves
til sukker og affaldet bruges
som kvægfoder.

KORTSIGNATURER - RUTEKORT

	Levende hegn		Jorddige
	Skrænt		Sti
	Jernbane		Markvej
	Vej		Rød rute
	Gul rute		4 Teksthenvisning
	Blå rute		Fugletårn (handicapvenligt)

Sporet på Bågø ligger vest for Assens. Tag færgen fra
Assens til Bågø, afgang på hverdage kl. 10, lørdage kl. 8.30
og 11.30 samt søndag kl. 8.30 og 10.30. Den grønne firkant
viser udsnit svarende til rutekortet på indersiderne.
Start: Prinsehøjvej 15, Bågø, 5610 Assens.
GPS-kordinater til startpunktet: 55.31222, 9.80837.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Du er gæst på øen. Sporet er åbent for færdsel
til fods. Sporet kan delvis være trampestier, og
derfor kan årstiden og planternes vækst påvirke
passagen.

**NORDEA
FONDEN**
Vi støtter gode liv

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet.

Projektet har følgende samarbejdspartnere:
Danmarks Naturfredningsforening · Danmarks Jægerforbund
Dansk Skovforening · Friluftsrådet · Naturstyrelsen · Kommuner-
nes Landsfor. · Landbrug & Fødevarer · Landdistrikternes Fæl-
lesråd
Støttet med tilskud Nordea-fonden

Tekst: Thilde Thiesen · Tegninger: Michael Petersen
Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos:
Landbrug & Fødevarer, Axelstorv 3, 1609 København V

WWW.SPOR.DK

SPOR0509 AKV 4/2016

Sporene på Bågø

